

POCHODZIĆ (843) *vb impf i pf*

impf (822) [w znac. **I.**], *pf* (21) [w znac. **II.**].

Oba o jasne.

inf pochodzić (35). ◇ *praes i fut 1 sg* pochodzę (5) [w tym: -e (1)]. ◇ *3 sg* pochodzi (516). ◇ *3 pl* pochodzą (182). ◇ *praet 1 sg m* pochodziłem (1). ◇ *3 sg m* pochodził (14), [pochodzi(e)ł]. *f* pochodziła (11). *n* pochodziło (7). ◇ *3 pl m pers* pochodzili (2). *subst* pochodziły (18). ◇ *fut 3 sg m* pochodzić będzie (1). *f* będzie pochodziła (2) *RejPs*, *RejPos*, pochodzić będzie (1) *SkarKaz*. *n* pochodzić będzie (1). ◇ *3 pl m pers* pochodzić będą (1). ◇ *imp 2 sg* pochodź (2); -odź (1), -(o)dź (1). ◇ *3 sg* niech pochodzi (1). ◇ *3 pl* niech pochodzą (1). ◇ *con 3 sg m by* pochodził (13). *f* by pochodziła (3). *n* by pochodziło (7). ◇ *3 pl subst* pochodziłyby, by pochodziły (6). ◇ *part praes act* pochodząc (10). ◇ *part praet act* pochodziwszy (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

I. impf (822) :

1. Być z czegoś, od kogoś, skądś; *procedere HistAl, Vulg, Modrz, JanStat; oriri HistAl, Mącz, Cn; provenire Modrz, JanStat, Cn; sequi BartBydg, JanStat; constare Mącz, Modrz; esse [ab a. ex aliqua re a. a quo] PolAnt, Modrz; excistere Modrz, Cn; derivari BartBydg; prodire Vulg; egredi PolAnt; deduci, ortum habere, prognari, pronasci Mącz; ascendere, proficisci, seiungi, tribui Modrz; efflorescere, exoriri, fluere, procreare, profluere, promanare, proeminari Cn (708) :*

a. Mieć za przyczynę, powstawać, wynikać (548) : *Sequitur, pochodzi, vel sic, tak iest, vel stand iest doвод podług tich słow BartBydg 142b, 217b; Pronascor, id est ortum habeo, Pochodzę/ mam fwoy początek. Mącz 242a, 418a; GrzepGeom F4.*

pochodzić dla czego (2): gdy będzie ten fok w głuche vcho wpuszczony/ pewnie otwiera fluch/ kthori pochodzi dla zatkania nieczyłtości kliowatych. *FalZioł V 79v, IV 56d.*

pochodzić od czego (17): uyedziałam bouyem yłch kozda lafka mylouanya od lafky yego [*Boga*] pochodzi *PatKaz III 152v; FalZioł [*7], [*7]v, [*8], V 12v; Tufie godzi wiedzieć iż kto iest wielkich pierli, ten też barzo tchnąci, [...] zalię fubtilność ducha pochodzi od małych płuc ktore fie theż w ciałnych pierliach chowaią GlabGad P4v; Powściągacie fię od obzarłtwa/ y pyańłtwa od ktorego wżiłtki zle á cielefne vczinki pochodzą. SeklKat K2, Q4; KromRozm III L8v; Pecorinus, Bydlęcy/ zwłazczá co od bydlá pochodzi. Mącz 286a; SienLek 24v [2 r.]; Górndworz G3; WujJudConf 31; ModrzBaz 59; Phil D2; GrabowSet Xv.*

pochodzić według czego (1): Czo za przyczyny fą rozności łnow. (–) Pochodzą łny iedne według łprawy ciała, drugie z Bożego dopułzczenia. *GlabGad L3v.*

pochodzić z kogo (1), *z czego (a. ex aliqua re)* (323): *BierEz K4v; OpecŻyw 187 [2 r.];* bo tłułtołcz abo czyelyłtołcz vyelka pochodzi szymna a zwyłkołczy Czyenkołcz a fuchołcz zgorączołczy a fuchołczy *PatKaz III 118v; Theż oleiek Bobkowy boleści żoładkowe vłpokoia kthore z zimnołci pochodzą FalZioł III 16c, [*7], [*8], [*8]v, I 1d, 2d (59); BielŻyw 51; Czemu z żołci pochodzi żołta niemoc. (–) Gdyż ci żołć nicz łnłzego nie iest iedno kolera na iedno miełtce zebrana, ktora ma farbę żołtą. GlabGad E6, A8, Bv, B2, C5v, C6 (25); Onac czełć kochanie rodzi, Ktora z miłłci pochodzi, Jaka jest miedzy rownymi Przyjacioły powolnymi. BierRozm 18; WróbŻołt E2, Sv, gg8v;*

Wrób *Żółt* *Glab* A2v; Inadź fie odnowiły y ftóre blizny złości moich/ ktore pochodziły z fłalonych vczynkow młodości moiey. *RejPs* 57, 113v, 127, 182v, 188, 200v; *LibLeg* 11/152; *RejKup* c7v; *HistAl* K3; *KromRozm I* B; *MurzHist* Q4; *KromRozm II* nv, r3; Iaka ieft fprośność nyewyary przeciw P. Bogu/ s ktorey frogie fzemranie y bluźnirftwo pochodzi. *LubPs* R6 marg; *GroicPorz* a2; *KrowObr* 23v, 87v, 113v, 150 [2 r.], 226v; Ze złego ięzyká/ wiele grzechow pochodzi/ kthorym przeciwna ieft mądrość niebiefka. *Leop Iac* 3 arg; *BibRadz I* 91b marg, *Prov* 9 arg, *Ez* 15 arg, I 468c marg, II 17b marg, *Rom* 15 arg; abowiem z dobrych fpraw chwała/ á z wyftępkow fromota pochodzi. *KwiatKsiqż* O4, Dv, H4; *OrzQuin* M4v; *SarnUzn* G8v; *SienLek* 52, 161; *RejAp* 29v, 44v, 131, 132, Ff3v; Ale prawdziwe męftwo/ pochodzi s ftatecznego namyflu/ gdy człowiek więczy fobie pocźciwość waży/ niż wfzytki niebefpieczeńftwá ná fwiecie *GórnDworz* X8v, E7v, G8v, H6v, M4, P7 (13); *HistRzym* 60v; *RejPos* 32v, 62, 72v, 145, [155]v (12); *RejPosWiecz*³ [97]v, 99v; Pewna tedy rzecz ieft/ iż iálmuzná offtátki grzechów zgładza: gdy zmiłości Chrześciánfkiey pochodzi *BiałKat* 171; *HistLan* C3v; *KuczbKat* 251, 260, 290, 295, 370; Owa czokolwiek z rozumu pochodzi/ To cnotam miło złościam bárzo fzkodzi. *RejZwierc* 214v, 129, 259v; Nie záfwe z wiary vczynki dobre pochodzą. *WujJud* 110 marg, 89, 90, 102v, 110, 110v (12); Tákowe pofty prawdziwe máią pochodzić z vprzeyej chuci/ nie z przymufzenia/ ále z woley dobrej *WujJudConf* 191v; *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* [41⁴]v, [110²], [110³]v; *BudBib Eccli* 15/10; *CzechRozm* 89v, 173v [2 r.], 174v, 199v, 208, 209, 243; Dobre zwyczáie pochodzą z wiadomości y zabawy wfławiczyney rzeczy vcźciwych/ á fprośne przychodzą z niewiadomości á zabawy złych fpraw. *ModrzBaz* 5v, 7v, 10v, 17v, 27, 36 (9); *Oczko* 19; *SkarŻyw* 171, 317, 473; *CzechEp* 136, 153; *CzechEpPORz* *2v; á wiará nie fład inąd/ iedno z fłuchánia fłowá Bożego pochodzi. *NiemObr* 143, 80, 89, 96, 107; *WerGośc* 203; *WerKaz* 300; *GórnRozm* H2v; Z tąd rozumieć możemy/ iż wfzytki woyny/ którekolwiek iefce z przodku krześciáni z pogány wiedli/ z niškąd niepochodziły/ ieno z różności wiary *KochWr* 22; *ZawJeft* 26; *ActReg* 68; *Calep* 245b; *Phil* D3 [2 r.], F3 [2 r.], G2 [2 r.], I4, Q2; obyczáie z cnót pochodzą/ á rozum z náuk *KochCn* B3v, B3; Ale tu fłyżemy/ iż nádzieiá pochodzi z doświádczenia/ z ćierpliwości y ftałości w vtrapieniu *WujNT* 540, 222 [2 r.], 281, 439, 530 [3 r.], 533 (20); *WysKaz* 33; O niepozytkách które z woyny pochodzą *SarnStat* 424; Ziemie lepak Zmudzkie y Sudorfkie dla dobrého/ które z pokoju pochodzi [*propter bonum pacis JanStat* 891]/ máią przy nas y królestwe [!] polkim [...] zoftać ná wieki wiekom. *SarnStat* 1109, 618, 851, 1067, 1301; *SiebRozmyśl* E3v; *SkarKaz* 6a, 457a, 518a; *CiekPotr* 66; Z fłow tedy piérwzych moich/ nie bądź fercá złého/ Wiérz mi/ żeć to nie z inąd/ iedno z vprzéymého Pochodzi vmyflu *GosłCast* 18; Gdyż żadne krotchwile, rofkořzna muzyká/ Nie bárzo podweřela/ ciepłego człeká. Oprócz tylko poćiechy/ co z Dziatek pochodzi/ Gdyż tá rodzice miłe/ niewymownie chłodzi. *PaxLiz* D4v, Dv, D2v; Lecz nic nie ieft bez przyczyny/ zwłáfzczá w ludzkich fprawách/ ktore z rozumu y wolney woley pochodzą. *SkarKazSej* 664a, 658a, 664b, 689a, 693b, 702b. Cf *Zwrot*, *W przen Zwrot*.

pochodzić z strony czego (3): *FalZioł* I 80b; Wielgoć kaźdej rzeczy pochodzi z ftrony wielgoći ciepła przyrodzonego, zafię mnořtwo á rozliczność pochodzi z ftrony materiej ktora ieft pocźątek wfzelkiej licźby rozlicźney *GlabGad* H6–H6v.

pochodzić z kogo [= być dziedzicznym] (1): T*Wo*ie cny miedzy wżemi Pán*ow* Cernych domie/ Spráwy z przodkow pochodząc łtynęły wiadomie. *PaxLiz* ktv.

pochodzić komu, czemu (4): iż też w żołądku iełt pirwśza łtrawność pokarmu z ktorego wśzitkim członkom łła pochodzi *GlabGad* E8; *MurzHist* O4v; *GórnDworz* Gv; *WisznTr* 3.

pochodzić za czym (10): ále nas náłze mni*má*nie omyła/ gdyż baczymy iż zá przyczynámi włá*wn*emi náłzemi wśzelka rzecz pochodzi/ Iáka miá*rá*/ táka zapłátá bywa. *BielKom* n*lb* 3, Av; *GliczKsią*ż** O3v; *SarnUzn* G8v; *RejPos* 239v; bo też łzczeńście zá rozumem pochodzi *BielSpr* b3v, 75; *RejPosRozpr* b4v; Zá dobrym rozeznánim ma wśyłtko pochodzić/ Kto chce iáko pomiá*re*m w káždá rzecz v*g*odzić. *BielRozm* 9; *KołakSzczęśł* B2; [Vczony wnet widzi/ co zá czym idzie. Zás człowiek bez ćwiczenia/ iełt iáko ślepy. [...]] nie połtrzeze co zá czym pochodzi. *PlutBud* C4, Q2].

pochodzić skąd (56): *ListRze*ż** w. 20; *PatKaz* III 127v; *FalZioł* [*8], I 74a; Zafię gdy grubśza karmia będzie na łpodku, tedi lekka na wirzchu będąc*za* łtrawi łie łama á tak pływa po oney grubey, z ká*d* więc pochodzi zgaga, [...] boleł*ć* główy y żołądka. *GlabGad* G5, E4, G, K5v, L2, L6; *Rej*ł*ó*z** H8v; *LibLeg* 11/152; *HistAl* K3; *KromRozm* I I2v; *MurzHist* A4v, O4v; *MurzOrt* B; Nie miey ło*ł*ow gry ná pye*czy*/ Stá*d* pochodzą má*rne* rzeczy *BielKom* F3; *GroicPorz* kk3v; *RejWiz* 38, 184v; Pomnił*z* co zá niełzczeńście/ z opiliłt*wa* przychodzi/ Ze nie máł*z* nic ták złego/ co łtá*d* nie pochodzi. *RejZwierz* 142v; *KwiatKsią*ż** E2, E4v, H2, M4; *OrzQuin* L3v *marg*, M4v; *SarnUzn* H4v; *SienLek* 8, 23v, 97v, 100, 101, 186; *RejAp* 30; Lec*z* iż łie ia przegrawá*iac* frá*ł*uię/ pochodzi to łtá*d*/ i*z* mniemam áby łie to działó/ moiá nieumieięłtnoś*ciá*/ nie niełzczeńściem *GórnDworz* M4v, Gv, N2v, N7, O2v, Bb6v, Ee4v; *KuczbKat* 210, 335; *WujJud* 123v; *WujJudConf* 64; *SkarŻyw* 332 [2 r.]; Wyrozumiawśzy iu*z* włáłny łpołob wiáry Chriłtyáńłkiey/ trzebá y to wiedzi*ć*/ łká*d* tá wiá*rá* pochodzi. *NiemObr* 69; *WerGośc* 203; *WerKaz* 300; *WisznTr* 3; *KochWr* 22; Tá nierozdzielność miedzy m*ę*żem á żoná/ łtá*d* pochodzi; i*z* Małżeńłtwo iełt Sákrámentem *WujNT* 79; *CiekPotr* 16.

W porównaniach (7): [ta *Figura*] ma t*ę*z głębo*kośc*/ to iełt/ łkrytá łáłkę Bo*żá*/ z któ*r*ey iáko z korzeniá/ dobre vczyłki pochodzą práw*ę*y miłóści. *OrzQuin* M4v; *RejAp* 132; bo łpráwiedliwoś*ć* iełt iáko źrzodłó/ zktorego wśyłtkie práwá pochodzą. *ModrzBaz* 100v; *SkarŻyw* 317; A z tych czt*ę*rech c*no*t/ iáko czt*ę*rech łtudi*en*/ wiele inłzyc*h* c*no*t pochodzi/ któ*r*é obyczáie ludzkie nápráwiá*iac*. *KochCn* B3; *SkarKazSej* 658a, 689a.

W charakterystycznych połączeniach: *pochodzić z bogactwa*, z *bojałni* (2), z *chęci* (*chuci*) (5), z *ciepłóci*, z *cnoty* (5), z *czasu*, z *czystóci*, z *daru*, z *dobroci* (2), z *dopuszczenia*, z *dosyć uczynienia*, z *doświadczenia* (3), z *ducha*, *od dusze*, z *dziat*ek**, z *flegmy* (6), z *głupłtwa*, z *gorącości*, z *grzechu* (2), z *istności*, z *jasności*, z *jedł*ta**, *od jedności*, z *języka*, z *karania*, z *kolery* (8), z *kościoła* (2), z *krost* (6), z *krwie* (4), z *kurzawy*, z *(od) łaski* (13), z *má*d*rości*, z *mdłóci*, z *melankolij*ej**, z *męki*, z *miłosierdzia* (2), z *miłóci* (10), z *mnostwa* [czego], *od (z) mocy* (3), z *musu*, z *nabożeńłtwa* (2), z *nałogu*, z *namięłności*, z *namyśł*u**, z *napełnienia* [czego], z *nauki* (4), z *niemocy*, z *nienawiści*, z *niewinności*, z *obfitości* [czego] (4), z *objedzenia*, z *oddalenia*, z *opatrzności*, *od oświecenia*, z *patrzenia*, z *płóchości*, *od płuc*, z *pocenia*, z *pokoju*, z *pokory*, z *postawek*, z *potrzeby*, z *powieści*, z *pożywania* [czego], z *prawa* (5), *od promieni*, z *prostoty*, z *przekł*ę*łtwa*, z *przyrzeczenia*, *dla purgacyj*ej**, z *pychy* (3), z *radości*, z *rady*, z *roboty*, z *rozmnożenia*, z *rozkazania*, z *rozu*m*u* (3), z *rozsá*d*ku*, z *rožności*, *ze skażenia*, *ze skępłtwa*, z *skó*k*ów*,

z słowa (2), z słuchania (10), ze spowiedzi, z(e) sprawy (3), z strachu, z szafowania, z śmierci, z (od) uczynku (5), z umysłu (2), z ustaw, z uważenia, z używania, z waśni, z wiadomości, z wiary (16), z wiatrow (5), z wielomowności, z wilkości (wilgotności, migoty) (9), z własności, z wojny (2), z wolej [czyjej] (6), z wrzodow, ze wzgardy, z zagnięłości, z zapalenia [czego] (4), z zapisow, z zastanowienia, z (dla) zatkania (2), z zaziębienia, z zazdrości, z zbytku (2), z (od) zimna (7), z zwady, z żarłactwa, od żądliwości, z żółci, z żywiołow; pochodzić za dostatkim, za mową, za podaniem, za przyczynami, za rozeznaniem, za rozumem, za sprawami, za upominaniem.

Zwrot: »z [jakiej(-ego)] przyczyny, powodu pochodzić« [szyk zmienny] (23:1): Oleiek kwiatkow Lilijowych vmierza boleść głowy która z gorączey przyczyny pochodzi. *FalZioł* I 92a, I 1b, 5d [2 r.], 32d, 47b, 72b (19); Z kąd pragnienie pochodzi. (–) Pochodzi z dwoiakiey przyczyny. *GlabGad* G, Gv; *BielSpr* b4; Abowiem zwyczajie/ które z pewnego powodu ferdecznego pochodzą [mores certa animi inductione conformati]/ więcej nas w powinności zatrzymawiają/ niżli albo najwyższe zapłaty/ albo nałoższe kazni prawne. *ModrzBaz* 5v; *Phil* S3.

Szeregi: »pochodzić i płynąć« (1): Dwoie przednieysze rozkazania/ vmierając P. IEZVS [...] zostawić nam swoim testamentem raczył. Iedno/ abyśmy się wspólnie miłowali: drugie/ abyśmy pokoy między sobą y zgodę świętą zachowali, iedno z drugiego⁸⁰ pochodzi y płynie. *SkarKazSej* 664b.

»pochodzić i wszczynać się« (1): iż brzuchy fwe za Bogą poczytają/ obżarstwem/ opilstwem/ dożyć onym czyniąc/ z których dwu rzeczy początki wszelkich złości y niepobożności pochodzą y włączynają się *WerGość* 203.

W przen (24) : *RejPs* 127; *RejAp* 131; O żywe źródło/ żywota wiecznego/ [...] Od ciebie/ wdzięczny potoku/ pochodzi/ Żywot nasz *GrabowSet* Xv.

Zwrot: »pochodzić z [jakiego] serca« = *ex optimo esse PolAnt* [szyk zmienny] (21): PRzypuść miły panie kłobie sprawniejszą prozbę moję/ [...] abowiemci sprawnego serca oprócz wśeyakiey postawy pochodzi. *RejPs* 22, 116; *RejAp* 29v, 54v; y przeto owo wielkich pań miłość/ wielde sobie ludzie ważą/ iż ta nie pochodzi z inąd/ iedno z vprzeymego serca *Górndworz* Cc2, Ff6, Hh2v; obaczając mamy/ co ieść á iako ieść poważna modlitwa v Pána tego/ która pochodzi s serca pokornego *RejPos* 202v, 75, 171, 181, 185, 198 (9); *RejZwierc* 141; *BudBib* 2.Mach 14/30; *CzechRozm* 239v, 243, *CzechEp* 9.

α. Mieć w czymś swe źródło, przyczynę powstania (33) :

pochodzić od czego (7): Czemu opuchlina pochodzi od wątroby. *GlabGad* E2, G2; Y czemuż ieden dzień ieść zanieyszy niż drugi/ gdyż wśzythką światłość dniow wroku od słonca pochodzi? *BibRadz Eccli* 33/7; *BielKron* 127; *SienLek* 91; że chorobą nie od iednéy której części ztych/ ale prawie od wśzythkich/ pochodzić fye będzie zdala *Oczko* 12v; *WujNT* 753.

pochodzić z kogo, z czego (23): Y cokolwiek ludziom szkodzi/ Wśzytko z ięzyka pochodzi: By zawsze ludzie milczeli/ Więcejby pokoju mieli. *BierEz* D2; Też wino w którym by wrzało to ziele s koriandrem naczukrze przyprawionym/ [...] boleść głowy wpokaia która pochodzi z żołądka. *FalZioł* I 58b, I 12a, 41a, 133d; *RejPs* 126v; *RejKup* q6v; *SienLek* 89, 97v, 133; *Górndworz* Ff5; Wiara á wyznanie/ wśzytko s serca pochodzi. *RejPos* 206 marg; *GrzegŚm* 30, 31; Wszakóż/ ieść też chorób

niemáło/ co z głowy pochodzą *Oczko* 14, 13v; *SkarŻyw* 294; Y powiedział że co pochodzi z człowieka/ to pokala człowieka. *WujNT* *Mar* 7/20, *Matth* 15/18, *Mar* 7/23, s. 319, 387, Bbbbbb3.

pochodzić z strony czego (2): gdi vwarziłz Kanią przędzę z nafieniem włoskiego kopru/ [...] iełt rzecz pomoczna y barzo dobra/ ábowiem [...] żółtą niemocz vleczą która pochodzi s łrony wątroby *FalZioł* I 29a, I 98c.

W porównaniu (1): Abowiem wten czás miłosierdzie á wiára podkáia fie z łobą [...] á prawdą z ziemie iáko ze zrodła będzie pochodziłá *RejPs* 126v.

W charakterystycznych połączeniach: pochodzić z ciała, z członkow, z człowieka (2), *z dusze, z głowy* (2), *z języka, z płuc, z serca* (7), *z słońca* (2), *z ust, z (od) wątroby* (2), *z wnętrza (wnętrzości)* (2), *od (z) żółdka* (3).

Szereg: »pochodzić albo zasieść« (1): mogąć téż co rátować takie wody/ ále przedty^m j wnętrznými lékártwy [...] opátrzyć ie trzeba: y to ná báczeniu máiąc/ że té rzeczy/ które pochodzą/ álbo zaśiádły in vísceribus/ iáko w mózgu/ w wątrobie/ w płucách/ w śledziónie/ w fercu/ [...] wodam tákowym vftápić więc mogą *Oczko* 13v.

β. O pochodzeniu osób Trójcy Św., zwłaszcza Ducha Św. (100) :

pochodzić od kogo (85): Ociec iełt od ktorego pochodzi duch święty/ fyn iełt który fłe ducha świętego/ á duch który pochodzi od obu dwu *SeklKat* P2, P3; *KromRozm II* g; *GrzegRóżn* L, Nv, N2; *SarnUzn* A4v, B4v, F2v [2 r.], H5; *RejAp* 49v; *RejPos* [137]v [3 r.], 138, 139; *BiałKat* c [2 r.], c3v; *KuczbKat* 15; *CzechRozm* 14 [2 r.], 20v; Iełzcze iáwnie włyćiek ten Zbor síodmy w wyznániu wiáry fwey mowi/ wierzem w Duchá S. który od oycá y od fyná pochodzi. *SkarJedn* 282, 231, 270, 271 [5 r.], 272 [2 r.], 274 (36); *SkarŻyw* 278 [2 r.], 335, 456 [2 r.]; *CzechEp* 223, 226 [2 r.], 255; *NiemObr* 103, 110, 142; *ReszPrz* 87; *LatHar* 91; Oto Syn Duchá pófyla tak iáko y Ociec: iż Duch S. pochodzi od Syná tak iáko y od Oycá. *WujNT* 369, *Ioann* 15/26, s. 369 *marg*, 387, Yyyyy2v; *SkarKaz* 206b [2 r.], 276a [2 r.], Ooooob.

pochodzić z kogo, z czego (12): *RejWiz* 114; Chcećie wiedzćie iáko Syn vrodził fię z Oycá. Chcećie wiedzćie iáko Duch z obudwu pochodzi *Prot* C, C2; *KuczbKat* 15; *WujJud* 25v; Athánázyus [...] wielgi on S. tak mowi/ z mocy oycá y fyná pochodzi Duch S. moc łamę bołtwá máiący. *SkarJedn* 278, 271, 280, 281; *SkarŻyw* 393; *CzechEp* 240; *WujNT* 304.

pochodzić skąd (1): Profzę cię cóż to zá Bog z wykłádu twoie⁸⁰? Kthory łam ieden będąc Trzech zámyka w łobie/ A ty takie mniámie dawałz nam o tobie. Ze czwartego wyznáwałz/ który nie vrodził Ani był vrodzonym/ áni łkąd pochodził *GrzegRóżn* N.

Szereg: »(ani) rodić się (a. urodzić) ani (i) pochodzić« [szyk zmienny] (5): *GrzegRóżn* F3v, M3v, N, Nv; Słowem Chriřtá Páná zowie [Jan] [...] dla tego iż z łercá Oycowłkiego [...] duchownie/ ále rzeczywiřcie/ prawdziwie/ y łftotnie fię rodzi y pochodzi *WujNT* 304; [Sdrowałz duch boży ciebie pólvýeczýł gdy tobýe boga zclowýekyem zlaczył beł mathký z oýcza wýecznyę pochodył bełz oýcza łczebýe czełnyę łłą rodzył *TekstPol* 141].

γ. O zjawiskach językowych: rozwijać się z innej formy, być zapożyczonym (5) :

pochodzić od czego (2): Denominativum apud Grammaticos quod a nomine deducitur, Co od tey części mowy ymienienia pochodży. *Mącz* 249d; To ypŷylon/ iáko pochodzi od /v/ Greckiégó/ tákby tẽż klášć fie nie miało równo z literą /i *JanNKar* F4v.

pochodzić z czego (2): Paronymon, Co z yednego słowá. (Hoc est nomine) Pochodzi. *Mącz* 281a, 277a.

pochodzić skąd (1): Abowiem [...] niepochodzić z tąd przezwińko Bierzmowania álbo potwierdzenia/ iżby przedtym ony kthorzy w młodych lećiech byli okrzczeni/ przed Biłkupá kiedy iuż podrośłymi zořtáli wodzić ie miano/ áby chrześcijańská Wiarę ná Krzcie przyiętą potwierdzili *KuczbKat* 155.

b. Wywodzić się, mieć kogoś za przodka (18) :

pochodzić od kogo, od czego (9): *GroicPorz* ff2; Ktory Adam [...] przywiódł ná wřzytek świat táki y ták wielki grzech/ iż my wedle ciála od niego ná świat pochodząc/ ielŷelmy z przyrodzenia ŷynowie gniewu *BibRadz* *6v; Si modo liberis parentibus est oriundus, Ieřli tilko od dobrych á ŷwiebodnych rodziców pochoci [!]. *Mącz* 268d, 246b, 268d [2 r.]; *HistRzym* [39]v; *CzechEp* 241. Cf »od krwie pochodzić«.

pochodzić z kogo, z czego (9): flufzna rzecz ielŷ s fláchetnych fláchetny rodzaj pochodzić [*Decet enim ex nobilebus nobile germen oriri*] *HistAl* G2v; *BibRadz* I 9a marg; *Mącz* 242a; *SzarzRyt* B4v. Cf *Zwroty*.

Zwroty: »z [czyich] biodr pochodzić« (1): Bo z ciebie narod y wielkość narodow wynidzie/ A Krolowie z twoich biodr pochodzić będą [*e lumbis tuis egredientur*]. *BibRadz* Gen 35/11.

»z domu [jakiego, którego] pochodzić« (2): y pochowany ielŷ [*Samson*]/ w kořciele ŷwiętego Mocyuřzá męczeńniká: z ktorego domu/ nie tylko wedle cnot/ ále y wedle krwie pochodził. *SkarŻyw* 593, 342.

»z, od, wedle krwie [czyjej, jednej z kim] pochodzić« (1:1:1): Linia poboczna Ma wřobie perfony/ ktore áni ŷye od nas rodzą/ áni my od nich/ Ale od iedney krwie z námi pochodzą. *GroicPorz* ff2v; *SkarŻyw* 593; *SkarKaz* 206a.

»z [czyjego] rodzaju pochodzić« (1): A ten co teráz woiewodą y fláchćicem/ być może/ iřz z rodzaui tefz/ tákiego rzemieřnika ábo kmiećia pochodzi. *SkarŻyw* 241.

Szereg: »pochodzić albo początek mieć« (1): Caesar ait plerosque Belgas esse ortos a Germanis, Pochodzić álbo řwóy początek mieć od niemców. *Mącz* 268d.

c. Rodzić się, teź o rořlinach: wschodzić [z kogo, z czego] (6) : Czwartha częć o Owoczoch y o nařieniu rozmagitim ktore z zioł pochodzą. *FalZioł* III 12d, IV 28c; z matek, ktore dziatki nořząc nie miernie fie chowaią w picu w iedle [...], dla tego teź y płod ktory z nich pochodzi muř być zakażony *GlabGad* K3; *SienLek* Yyy; *KlonŻal* C2v.

Przen (1) : á nas řobyte vczynił iáko látorořle/ kthore miały pochodzić á rořć iemu ku częći s tey máćice/ thák iáko tho řam o řobie powiedać raczył *RejPos* 59v.

d. Mieć gdzieś miejsce powstania; przenosić się skądś na inne miejsce (18) :

pochodzić od kogo (1): ták áby y litery y nauki Láćińŷkie, [...] nie z inąd, nie od inřzych tẽż, ieno z Rzymu y od Rzymu pochodziły. *JanNKar* C2v.

pochodzić z czego (12): Czemu rzecz którą miłuiemy obłapiając ku pierśiom przytulamy. (–) Bowiem miłość z fercza pochodzi ktore w pierfiach przebywa *GlabGad* D6, H4; To też godno wiedzieć iż z morza wielkiego północnego pochodzą ryby, po mołkiewfku Morfz wezwane [*quod ex oceano septentrionis quaedam pisces idiomate Moscovitarum nuncupati*] *MiechGlab* 61; Abowiem by człowiek ná Papięstwie był ze wżecz nagorśzy/ tedy nie z łtrony iego/ ále z łtrony vrzędu mieyfce Papięskie miedzy ludźmi dżierzy/ od ktorego mieyfca/ wżytka godność Krześciániśka pochodzi. *OrzList* b4v; *Oczko* 5; *StrykKron* 26; *KołałSzczęśł* C2v; Obiecuiemy téż [...]: iż Zamków y Miałt przerzeczoného Królestwá/ z których Vrzędy y Stolice ładowné pochodzą/ iáko Kráková/ Biéczá/ Sączá [...] żadnemu iedno obywátelóm [...] którzy w tymże Królestwie łá/ nie damy. *SarnStat* 884, 348, 1255, 1256.

pochodzić skąd (7): Krzczoti ptaci łkąd pochodzą. *MiechGlab* *2; SRebro ma mieyfca łwe z kąd pochodzi [*Quoniam est argento exitus*]/ á złoto mieyfce kędy bywa płáwiono. *BibRadz Iob* 28/1; Ale o dułzach łkądby pochodziły/ y ná ktorymby mieyfcu teras były: łtárzy y nowi Doctorowie rozmáicie/ y nie zgodnie o tym piłzą. *GrzegŚm* 14; nie da wam Pan Bog tey poćiechy/ áby tá wiára wálzá Pułnocne gránice (łkąd wżytko złe/ wedle Piłmá pochodzi) przenieść kiedy miálá *WujJud* 2v; *Oczko* 6; *KochMRot* C; *JanNKar* C2v.

e. *Być zbudowanym z czegoś, mieć coś za swą materię [z czego]* (7) : Przecz niewiałtam broda nie obrałta. (–) iż wżytka ona materia z ktorey takowa broda pochodzi, włtępuie w głowę *GlabGad* A7v; CZemu w łlodzonie ięłt mięfo czarne [...]. (–) Bowiem ona ięłt łprawiona z materiey ziemney, ale gdyż ziemia ięłt czarna przeto téż y to czo z łamey ziemie pochodzi mułi czarne być. *GlabGad* F, Bv, F, H4v, K; A o rzeczách przyrodzónych/ co Hiłtoriám Náurálnem zowiém/ która w się żywióły y to co z nich pochodzi zówárlá/ kiedy mówić pocznie/ ztym łercem y ztą gotowością/ iákoby Diołcoridá álbo Theophráłtá z ręku dopiéruczko pułcił *Oczko* A3.

f. *Być uczynionym przez kogoś, zwłaszcza wypowiedzianym, stworzonym, urządzonym, darowanym; powstać pod czyimś wpływem; prodire* *Vulg* (111) :

pochodzić do czego (1): abi łłzye dowyedzyall yęłly sprothwycza abo łzkogo ynnego thi nayałzdi do zyem nyepriyacyełłzkich pochodza *LibLeg* 11/134.

pochodzić od kogo, od czego (48): *PatKaz* I 1; *GlabGad* L8v; *RejPs* 201; Abowim możność kołcielna/ ięłt poddana prawdzie bożej/ y od łłowa bożego pochodzi/ ktoremv wierzy. *SeklWyzn* c2v; *KromRozm* I H2; *KromRozm* II r3v; *KromRozm* III D3v; Sądy moye nyech pochodzą od twey oblicźności *LubPs* D3v; *RejWiz* 128; *Leop Ps* 16/2; *RejZwierz* 123; *BibRadz* *6v, I 311b *marg*; *BielKron* 319v; On [*Bóg*] vmocnił przepáści/ á niebo gwiazdami łáłnemi ochędożył/ iáko oponami/ Od niego letnie ciepłó/ wdźięczny chłód pochodzi *GrzegRóżn* N4v; *OrzQuin* G2v; Tu łie podziwuy/ iáka to ięłt powagá łłow Páńłkich/ ktore pochodzą od łámego Bołthwá *RejAp* 5v; *GórńDworz* Mm4; *HistRzym* 51; *RejPos* 64, 65, 252; Złe mężobóyłtwo/ które pochodzi od ludźi/ ná łprawiedliwość niewyłádzonych: które zowiemy Łácińłkim ięzykiem Priuátos homines: którzy z zuchwáłłtwá á pijańłłtwá z vporu/ zábijáýą *BiałKat* 56; *KuczbKat* 115; *BudBib Eccli* 15/9; *CzechRozm* 46v, 64v, 209, 210v; ćwiczyli łię w náukách potrzebnych do łpraw: ktore náuki czáłem od ludźi zacnych pochodzą/ czáłem téż zwyczáiem bywáią w niełłone [*pectusque suum imbuant optimis agendi praeceptis traditis*

a magnis viris] *ModrzBaz* 13v, 93, 138; *CzechEp* 288; Szczęście od Páná pochodzi/ Gdy Pan chce tedy nam ízkodzi *WisznTr* 26; *ArtKanc* B14; *ZawJeft* 25; Od Bogá żywot y śmierć/ od Bogá pochodzi *KolakCath* G4v; *KolakSzczęśl* A2; Stąd widzimy/ iż wiele chorob/ ktore fię zdádzą być przyrodzone/ pochodzą od ízátáná z Bozkiego dopułzczenia *WujNT* 252; Abowiem Korynthiánie mniemáli/ żeby moc Sákrámentu krztu S. pochodziła od dobroci krzćicielow *WujNT* 579, 143, 462, 579; *WysKaz* 36; *SarnStat* 720; *SkarKaz* 484a; *GosłCast* 19; iż żaden fád pewnieýfzy być nie może/ iáko ten ktory od człowieká przeświętego z íumnnienia niepokalánego pochodzi. *SkarKazSej* 700b.

pochodzić z kogo, z czego (61): Mamy tego znak w niebie y w íprawach iego, ktore fámo z fiebie nikomu zle ani dobrze nie czyni, gdyż wízelka rzec zła y dobra z rządzenia woley Bożej pochodzi. *GlabGad* L7v; *LibLeg* 11/134; *RejJóz* N7, Q3; *RejKup* b7; *KrowObr* 70, 71v; *RejWiz* 154v; *Mqcz* 37c; *GórnDworz* Mm4; Wątpienie s czártá pochodzi/ á iáko to poznać. *RejPos* 139 *marg*; Wízyftki Concilia iednáko przyjmowáne być máią/ poniewáfz z iednego duchá s. pochodzą. *WujJud* 72v *marg*, 39, 101, L13; Gdyż iáko wiárá tákowa o wípráwiedliwieniu náłzym: tákże też y nádieiá [!]: nie z fámego Iezufá pochodzi/ áni fie też o niego fámego opiera. *CzechRozm* 210v; to pewny znák ieft/ iż to iuż z Szátáná kłamliwego mężoboyftwo to pochodzi *CzechRozm* 239v, 209, 213, 215v, 219v; Bo prawdá/ ktokolwiek iá mowi/ z Duchá świętego pochodzi *ModrzBaz* 28v; *CzechEp* 112; *NiemObr* 69; *ActReg* 106; PAnie/ któż w gmáchách twoich/ ma miefzkánie? Dla odpocýzynku/ któż ná oney ftánie Gorze święteý? ten co bez zmázy wchodzi/ A/ z kogo fád ípráwiedliwy pochodzi. *GrabowSet* H3v; A cokolwiek czynimy/ Y cokolwiek ciérpimy/ Wízytko pochodzi z niebá/ w tym nam wétpić [!] nietrzebá. *KochFrag* 54; *WujNT* 252, 738; *SkarKaz* 85a; *PaxLiz* Cv; *SkarKazSej* 700b. Cf *W przen Zwroty*.

pochodzić z czyjej strony (1): Bo ya thv nyewydzde zadney przyazny zwałchey íthroni zadna rzecz ízye nygdi nyeodmyenya tho íchamy dobrze rozvmyeczye wprzyazny. Alye zwałchey íthroni za wíche thakowe ízbitheczne rzeczy pochodzą y yawnye ífá *LibLeg* 11/141.

pochodzić komu (3): *RejPs* 201; Iż tho co ieft najlepszego/ záwždy nam pochodzi od Bogá Oycá náłzego niebiefkiego. *RejPos* 65, 273v.

pochodzić przez kogo (3): *RejWiz* 124v; A ták mułząc być Sekty y zgorńzenia/ ale biádá tym przez ktore to zgorńzenie pochodzi. *WujJud* 5; *CzechEp* 112.

pochodzić między kim (1): Aby był tákież Pan Bog między námi pochwalon/ thák iáko Dawid o nim pífe/ iż wielka to ieft chwałá iego/ ktora mu pochodzi między fwiętemi ie^{go}. *RejPos* 273v.

pochodzić skąd (2): Iefliby fie chciał práwie wywiedzyeć/ iáko co/ á fkąd ty złe rzeczy v nas pochodzą: ftąd pewnie fkádefmy fie ich nigdy niedomniemáli *BielKron* 392v; *PaprUp* F.

W charakterystycznych połączeniach: pochodzić od (z) *Boga* (*Ojca*) (15), *od bostwa*, *od* (z) (*Pana*) *Chrystusa* (*Jezusa*, *Krystusa*) (4), *z czarta* (2), *z* (*od*) *człowieka* (*ludzi*) (6), *od dobroci* [*czyjej*], *z boskiego dopuszczenia*, *z dumy*, *z gwiazd*, *z łaski*, *z miłosierdzia bożego*, *z nieba* (2), *od osoby*, *od Pana*, *od słowa bożego*, *od stworzenia*, *z sumnienia*, *od szatana*, *od szczęścia*, *od świętych*, *z wielmożności*, *z wolej* (*woli*) *bożej* (4), *z zrządzenia*.

Szereg: »płynąć i pochodzić« (3): Iefłzcze też powiádáfz/ iż ítego iednego zrzodlá Páná Kryftufá wízytko płynie y pochodzi *KrowObr* 70, 71v; *KolakSzczęśl* A2.

W przen (31) : RejPs 201; Nákłōń vřfy řwe ku prořbie moiey/ á nie w vřtách kłamliwych. Od thwey obliczności niech pochodzi řąd moy Leop Ps 16/2; Mącz 37c.

Zwroty: »z serca [czyjego, jakiego] pochodzić« [szyk 3:1] (4): OpecŻyw 55v; LubPs B6v; A nawdzyęćnieyřa chwałá to záwřdy v niego [Boga] Co mu wdzyęćnie pochodzi s řercá vprzeymego RejWiz 52; SkarŻyw 294.

»z ust [czyich] pochodzić« [szyk zmienny] (25): Piřano ieřt/ iřz nieřamym telko chlebem řywie człowiek/ ale iř řlowem ktoré pochodzi z vřt bořych. OpecŻyw 37v, 55v; WróbŻołt 16/4, 88/14; SekřWyzn Fv; KromRozm II 13; Abowiem dobre tho ieřt nápominanie/ treřtánie/ y łáiánie/ ktore pochodzi z vřt Bořych KrowObr C3v, 23v; Leop Eccli 41/19, Luc 4/22, Iac 3/10; RejAp 24, 42; RejPos 54v, 63v, 69v, 86, 202v, 205; PapřPan V4; SkarŻyw 536; WujNT Matth 4/4, Luc 4/22, Eph 4/29; Oná przykra żółć z octem zmięřzana/ ktorá tobie nágotowáli niewierni kátowie/ do vřt twoich nářwięřtřych/ z których nie pochodziło nic/ iedno wieczna prawdá/ á zbawienne řłowá. SiebRozmyřł E.

2. Iść, zwykle do przodu; teř zřtěpować; appropriare, pergere, properare, provehere Mącz; progredi Calep (12) : Czyřłtwo pochodzi á pátrzay wyřoko/ Weřrzy řmieie kářdemu na oko BielKom F4; Gradum appropriare, Pořpieřznie á ochotnie pochodzić. Mącz 326b; pergere, Trwác/ Przed řię pochodzić á pořtěpowac dáley. Mącz 350d, 211d, 477d; Progredior – Pořtěpuię, pochodze. Calep 856b; A iák CLITIA, iř Słońce miřuie/ Ták nadobne od wieká/ Milczác/ po nim řtyřkuie/ A řwoim okiem pogładáiąc z lekká/ Kołem przywykłym pochodzi z dáleká: [...] Z onych řywiořow wiecznych GrabowSet Q.

pochodzić za czym (1): Ale patrz/ iák zá wozem [koř] pochodzi řtátecnie/ Moře řie ná nim puřćć ná woynę beřpiecznie. WyprPl C.

pochodzić skąd (2): iře ten ktory řie řniey [z řony króřa Filipa] ma národzić przeřtánie ář do wřchodu Słońcá/ skąd řłońce pochodzi HistAl A5; Iř ty moy miřy řynacřku poydzyeř przed oblicznością Páná řwego/ opowiedáiąc iuř to zmiřówánie iego/ [...] ktorym on nas náwiedzić racřył pochodząc s řwoiey wyřokořci. RejPos 298v.

W porównaniu (1): Ktorá ieřt ta [dziewica]/ ktorá pochodzi iako zarza/ piękńá iako mieřiatř/ a wyřbraná iako řłońce OpecŻyw 182v.

Przen [za kim] (1) : Niewiem kogoby włánie w tych rzeczách winowác. Iř nam niechcá niebieřkie Pláney řolgowác/ Ieřli to nam przychodzi z nářnych niepráwořci/ Iř zá námi pochodzą wřzyřtki przećiwnořci? BielRozm 5.

3. Przechodzić, przemieszczać się, przedostawać się; discurrere, egredi, exire, labi HistAl; procedere, proficisci Vulg; ascendere PolAnt; se effundere Modrz (24) : Nad to gdyby dzieię vmarłe bokiem pochodziło/ Tedy mořeli być ma być nawroczońo y naprawiono: iakoby czo na řnadniey mořło wynidz. FalZioł V 34.

pochodzić do kogo, do czego (6): FalZioł I 11b; iř teř więczey takowych dymow do głowy pochodzi z wielgoři pokarmu GlabGad L2, I3v, K4v. Cf pochodzić od kogo do kogo, od czego do czego.

pochodzić od kogo do kogo, od czego do czego (2): RejAp 49v; Słowo Páńřkie od iednego do drugich pochodząc/ wiele pořyřtku vcřzynić moře. RejPos 276 marg.

pochodzić z czego [= *z miejsca, gdzie powstaje*] (9): *FalZioł* I 11b; Czemu cebula/ czołnek/ por albo łuk, łą rzeczy nie zdrowe. (–) Bowiem z nich pochodzą dymy barzo oftre do mozgu ktore gi zatikaia y barzo obrażaią *GlabGad* I3v, F6, G2v, G8, G8v, H5, I3, K4v.

pochodzić z czego [= *z jakiej przyczyny*] (3): zawsze by fie tam [*w żółdku*] nieco pokarmu załtanowiało, z ktorego zagnicia pochodziłyby w głowę dymy szkodliwe *GlabGad* E6v, I2; *ZawJeft* 34.

pochodzić ku czemu (1): Czemu ludzie maiąci głębokie oczy oftrzej y daley widzą [...]. (–) Bowiem moc wzroku nie rozdziela fie w takowych, ale profto łpołem pochodzi ku rzetzi widomey *GlabGad* B6.

pochodzić przed co (1): [*Bóg*] Iáko fye wielce kocha w práwnym ogniu náłzem: Ták z złości napalony karze wśelkim czálem: Ani káźń odpuszczona bywa/ choć z dobrého Vmyłtu grzech pochodzi przed ołtarze iego. *ZawJeft* 34.

pochodzić przez co (4): [*wronie oko*] ma mocz othwierać vliczki wnętrznych człoⁿkow/ przez ktore pochodzą wśytki wilkołci złe albo dobre *FalZioł* I 94d, I 11b, 69b, III 42a.

pochodzić w co (10): Też ma mocz [*fijołkowy korzeń*] otwierać wewnętrzne drogi przez ktore pochodzi vrina w miecherz *FalZioł* I 69b; Przeto ludzie barzo tłufto iadaiąci miewaią zgagę [...]. Takowi też mułzą łipiać po obiedzie abowiem im dymy pochodzą wgłowę *GlabGad* E7v, A7v, E6v, F6, G2v, G8 (9).

pochodzić czym [= *przez co*] (1): thego [*warzonej miętki*] fie napijaj/ bowiem zatkanie wątroby y fleziony otwiera/ Iteż żyłki ktoremi vryna pochodzi. *FalZioł* I 82b.

Przen [na kogo] (2) :

pochodzić od kogo (1): od ktorego [*Boga*] iáko wśytko dobre ná wśytkie pochodzi/ ták też ku iego fámeo czci y chwale ma być obracáne *WujNT przedm* 27.

pochodzić przez kogo (1): Bo iáko ná członki zdrowie wśytko y władza z głowy łpada: ták przez łtarłze y námiełtniki Chryłtułowe/ iáko naczynie łálki iego [...] zbáwienie dułzne/ ná członki y owce ich pochodzi. *SkarJedn* 157.

4. *Wychodzić, wydobywać się, wydostawać się, wydalać się* (58) : Też vwarzenie barłczu y zliłciem wyłokigo łlazu, znafieniem pılıj / iełt lekarłstwo na ciełzkie pułzczanie vrini ktora pochodzi zgorączołcią *FalZioł* I 19c.

pochodzić do czego (4): *FalZioł* I 13d; Czemu głowa częłto bala. (–) Bowiem dwie wielkie żyłe od mozgu pochodzą aż do czelulci żołdkowych. *GlabGad* B3v, Hv; *ModrzBaz* 55v.

pochodzić od czego (12): bo w ten czas widzieli od niego [*Jezusa*] pochodzitz łwiatłoftz z iego obliczá/ iakoby promienije łlołtza *OpecŻyw* 72v; od mleka thego [*wielbłdziiego*] nie pochodzi czuchnienie iako zinłzich mlek. *FalZioł* IV 7b, I 13d, 116a; *GlabGad* B3v, E5v; Przetóz zráná álbo ku wieczoru/ cién nie równo więłczy iełt niżli tá rzecz co od niéy pochodzi. *GrzepGeom* O4, O3v, O4 [2 r.]; *ModrzBaz* 55v; *Oczko* 33; [*Widziało mi fie/ iż w pośrzodku mego łádu wyniknęło źrzodło/ od ktorego thák wiele łtrumieniow pochodziło HistPonc* E8].

pochodzić z kogo, z czego (42): *PatKaz* III 110; Też wino w ktorym wrzała bukwicza cum bolo armeno zmiełzawłzy/ załtanawia krew ktora pochodzi s pierłi. *FalZioł* I 19a, I 3b, 9b, 14a, 51a,

94c, 123a, III 36d; Czemu ludziem gdy mocno piją, albo gdy nie długo śmieją łązi z oczu pochodzą. *GlabGad* B5v; Bowiem tego czału pochodzą z niewiały duchy a pary iadowite, w głowę iey z żołądka wstępuiące *GlabGad* B6, B6v [2 r.], B8, C8v, F6, Hv, H4v; Wthen czas Alexander [...] przyiechał ku rzece która rzeczona ięft Oceanus/ s ktorey wodą bārzo zimną y iálna pochodziła *HistAl* E2, H6, [I3], K7; *Leop Eccli* 28/14; *Mqcz* 298a, 356c; *SienLek* 74v; Iż z onego máyełtatu który widział pochodziły gromy y łykáwice y rozliczne głófy *RejAp* 49, 12, 48v, 49, 81, 160v (9); *BudBib Ps* 17/8[9]; *SkarJedn* 279; *Oczko* 5; Ieden ięft y tenże Duch S. żywy y iłtotny/ który ząwždy z Oycem y z Synem ięft. Nie iłzby z wft Oycowłkich y Synowłkich ták pochodził y tchniony był/ iáko się mowá ná powietrzu rozchodzi *SkarŻyw* 278; *Calep* 469b; *WujNT* 39, *Apoc* 19/21; [A choć jest ona rzeka żywey wody jasna jako kryształ pochodząc z stolice Bożej *ZebrzydOdpow* c3].

pochodzić z strony czego (1): wodna Rząfa [...] Krew załtanawia która s łtrony nyrek pochodzi *FalZioł* I 77c.

pochodzić czym (1): Thez łok iego [ziela] [...] krew która wfti pochodzi łpłucz załtanawia. *FalZioł* I 14a.

pochodzić skąd (2): *FalZioł* III 26b; tām też w tym padole były niezliczone drzewá ktorego owocu pożywáli [...]. Zrodła też iálne tām łtąd pochodziły. *HistAl* K7v.

W przen (1) : Tákich tańcow y tákiego wełela/ ktoreby czałem od łercá náłzego do ciála pochodziło/ wiárę w nas ztwierdzałó/ [...] Duch ś. domaga się po nas *ModrzBaz* 55v.

5. *Wybiegać od jakiegoś punktu; sterczeć, wystawać; procedere, proferre* *HistAl* [z czego] (2) : potym wkazał łáncuch s kołci łloniowey łpráwiony/ s ktorego pochodziły vij. [tj. 7] gwiazd bārzo iálnych *HistAl* A3; iż nieiákie rołzczki pochodziły z iego [konía *Bucefała*] czoła. *HistAl* A8v.

6. *Napadać, najeżdżać* (2) : *Incesso*, [...] *Podułzczam/ Pochodzę. Mqcz* 44b.

pochodzić kogo (1): ząwždy łtarzy Prułowie przychylnieyfzy byli Litwie niż Niemcom/ y bārzo ie pochodzili *BielKron* 346.

7. *Rozwijać się, zmierzać ku końcowi, osiągać wyższy poziom* (3) : *Opus friget*, Robotá nie ochotnie pochodży. *Mqcz* 137a.

pochodzić według (a. *wedle*) *czego* (2): Ale Alexander według łat łwych pochodząc [*procedens*] iteż náuk łwych miłtrzew rzekł mu *HistAl* B2; A gdy ich praca wedle ich myłli niepochodziła/ poczęli go około wielu rzeczy pytać *MurzHist* L3.

8. *Być, pojawiać się, występować, zachodzić* (5) : *Provenio*, *Pochodzę/ rołtę/ włchodzę/ wzrałtam/ ydę wzgóre. Mqcz* 483b; [Alie ięłli poliepfłlenie ná łáfkawe łpodzięwanie náłfe pochodzić niebędzie/ ku czemu inemu s potrzeby prziczina się ná da *UstKóściel* B4v].

pochodzić komu (2): a ty [*Panie*] ołwieciwłły ciemnołci náłfe ktore ná pochodzą iłz nie wmiemy wznaław wyłtępkow łwoich a łdobrotliwołci łtwoiey z łaski łwey będziełz raczył włprawiełliwic *RejPs* 201; *RejKup* r8.

pochodzić ku czemu (1): Iż to łpokory przychodzy Czo panu ku cczę pochodzy *RejKup* r8.

pochodzić gdzie (2): [o pożytku z łgospodarłtwá] Z obory/ to ięft koni/ łtádá/ łdobytku/ łwini/ etc. Y o łłzkodách/ ktore przy tym pochodzą w łąłsiędzłtwie. *SarnStat* 673 [*idem*] 677.

9. *Postępować w określony sposób* (6) : Perge ut cepisti, Poſtępuy/ Pochodź Poprąwuy ſie yákoſ począł. *Mącz* 350d.

pochodzić w czym [= jak] (1): Ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum [...]. Ale ia w niewinnoſci moiey pochodziłem *WróbŻołt* 25/11.

pochodzić w czym jak (1): [*Spiera*] iako będąc zácnem a wziętem *procuratore*^m [...] dobre a ſprawiedliwé Cauſy chytro przewracaiąc/ i przeciwko wiadomyi a iaſnyi prawdzie/ mocnie vpornie ſtoiąc/ abo iefli ié ſám ſprawował/ tedy wnich zdradliwie pochodził *MurzHist* L4; [będąc w tym zbytku ſtrawnocy nie ſzczęſliwy pochodzył w onych bogáctwiech [!]/ ták iż przyſzedł ku vboſtwu *JanKoszŻyw* F2v].

pochodzić z kim jak (3): Boc Bóg inaczyi zwybranými/ a inaczyi zodrzuconemi pochodzi *MurzHist* O2v; *GórńTroas* 39; Iák Bog/ z ſwoim ſtworzeniem/ Pochodzi dobrotliwie *GrabowSet* V4.

10. *Mieć odcień pośredni między dwoma kolorami [z czego ku czemu]* (1) : Cinamon kthori ſ czarnoſci ku rumianoſci pochodzi/ ma włoſnoſć ſubtelną/ przyciągaiącą, otwieraiącą *FalZioł* III 6d.

11. *Mieć zastosowanie, być używanym (może błąd) [na co]* (1) : A każda w nim [w *baranku*] rzecz ieſth pożyteczna/ Gdyż mięſo pochodzi na karmią, ſkora na rozmagity pożytek/ wełna na ſzaty, na rolę gnoy/ rog y piętką ku lekarſtwa. *FalZioł* IV 1c.

12. [Zwrot: »bielmem pochodzić« = *pokrywać się, zachodzić bielmem*: Gdy koniowi bielmem oko pochodzy tedy mu namaż w dołkach przepierzyczym ſadłem a bedzie zdrow *SprLek* B4.]

II. pf (21) :

1. *Spędzić jakiś czas na chodzeniu* (2) : Gdy ſye ná ijełz/ á chcełz łatwie ſtrawić/ wody ſye żimney nápiy/ á máłuczko pochodziwſzy miey pokoy *SienLek* 4v, 7.

[*pochodzić po czym*: tylko to ochłoda iego byłá/ że pod wieczor do brzegu morſkiego ná przechadzkę ſzedł [...]: á pochodziwſzy po brzegu/ puſcił ſię w barce ku Limożie/ według zwyczáiu ſwego *HistFort* N7.]

[*pochodzić gdzie*: pochodziwſzy przed miáſtem dopołudniá [...] *HistOtton* 54v.]

2. *Ponoſić jakiś czas jakąś odzież [w czym]* (1) : Pan pochodziwſzy przez dzień w ſzácii/ iuż wiotefzką Zowie/ ſuknią choć nową *KlonWor* 56.

3. *Pokonać, zwyciężyć w walce [kogo, co]* (11) : Sálmánázár pochodziwſzy Krolá Ozee Iſráelſkiego zágnął lud Iſráelſki do ziemie Afyriyſkiej w niewolą *Leop* 4.Reg 17 arg; *GórńDworz* I8; *KochMon* 34; Ale mi wierz że y ten to człowiek pocźciwy/ [...] Niech mu namężnieyſzego tu ná plác przywiodą/ Iuż ia zá niego ręczę iże go pochodzi *PaprPan* X4v, C2, Xv; *Polyphema* onego okrutnego y frogie⁸⁰ chcełzi pochodzić [ut *vincas*]/ trzeba żebyſ mu dał dobrego napoiu/ ktorymby ſię vpił. *ModrzBaz* 112v; [Tam go naprzod kopiją doſć mężnie vgodził/ A potem ſie z nim ſtarwſzy záraz go pochodził: Porwawſzy go ná ſwoy koń donioſł Cełárzowi *PaprGniazdo* 700 (*Linde*)].

Przen (4) :

pochodzić czym (2): Temu wierz/ temu dufay [*Panu Bogu*] nic ſie nie omyliłz/ Snádnie y bez obrony złego wnet náchyliłz/ Zeć nie będzie nigdy mogł [zły] ni ná czym záſzkodzić/ A záwždy go tą ſtuką iuż możełz pochodzić. *RejWiz* 80; *ArtKanc* B19v; [Wiedząc iż Krol Boleſław rzekł dobrze nágrodzić/ Ktoby mogł Swátopełká fortelem pochodzić *PaprGniazdo* 702 (*Linde*)].

a) *W antropomorfizującym opisie gry w szachy (1)* : Sam lie Krol bárzo do kątá nápiera/ Bo nań Krolowa iuż bárzo náciera. A żeby páná tym rychley pożyłá/ Rząd wśzytek pod nim Rochem záfádziłá. Sámá tuż po nim écho lie przykrádnie/ Skąd mogłá Krolá iuż pochodzić ínádnie. *KochSz Cv.*

b) *Przewyciężyć (1)* : rácz nam dáć wśpomożenie/ byłmy wśzytki pokuły/ ktore nam chcą wielce ízkodzić/ zá twoim wśpomożeniem/ mogli záfwe pochodzić. *ArtKanc M14v.*

4. Przewyższyc [kogo] (6) :

pochodzić czym [= pod jakim względem] (2): A iuż mu lie mężnieyły żaden nie náyduie/ Coby go y czuynośćią y męśtwem pochodził *PaprPan Y4v; GosłCast 15.*

pochodzić w czym (4): Wierz mi że náłz Polánoś ná to pięknie godzi/ Iáko go w dobrej fławie żaden nie pochodzi. *PaprPan I; Perikles* káżdemu z nich niewiem by co rádził/ Ierzyby go w rozmowach iuż záfwe pochodził *PaprPan K4, S. Cf pochodzić czym w czym.*

pochodzić czym [= przy pomocy czego] w czym (1): Snadź w głowie Iowífzowey z Minerwą lie rodził/ Bá y tę iuż dowćipem we wśzytkim pochodził *PaprPan Q3.*

***** Bez wystarczającego kontekstu (1)** : correlarium, branye rzeczy, pochodzi *BartBydg 36.*

Synonimy: **I. 1.** być, poczynać się, powstawać, wszczynać się, wynikać, znajdować się; **α., β.** podawać się; **b., c.** poczynać się, rodzić się; **2.** iść, kroczyć, postępować, stąpać; **3.** starczyć; **6.** nacierać, najeżdżać, napadać, przypadać; **8.** być, jawić się, pojawiać się; **9.** postępować; **II.3.** pokonać, zwyciężyć; **4.** przewyższyc.

Formacje współrdzenne cf CHODZIĆ.

Cf **POCHODZĄCY, POCHODZENIE, POCHODZONY**

EW, AL